

Євгенія Процько,
кандидат педагогічних наук,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини,
м. Умань

ОСНОВИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ: БЕЛЬГІЙСЬКИЙ ДОСВІД

Ключові слова: професійна підготовка, педагогічна освіта, мовна спільнота, прозорість вищої освіти.

Сучасний європейський освітній простір перебуває у стані динамічної перебудови, мета якої – оптимізація системи професійної освіти та пошук шляхів її удосконалення, беручи до уваги специфіку системи освіти певної європейської держави. Тому таким актуальним на сьогодні є вивчення досвіду реформування освіти країн ЄС для української системи освіти в умовах євроінтеграції.

Для вивчення європейської професійної системи освіти взято педагогічний досвід її центральної країни, Бельгії, оскільки зазначена ступенева структура професійної освіти, її міжнародна орієнтація, децентралізація системи управління, передача повноважень при вирішенні освітніх питань з державного на регіональний рівень, ефективні академічні програми, складені беручи до уваги міждисциплінарний та компетентісний підходи до організації освітнього процесу та чіткі стандарти для здійснення контролю якості освіти свідчать про зрілий та функціональний апарат сектору професійної педагогічної освіти, який здатний підготувати компетентного фахівця у сфері освіти у відповідності до сучасних вимог європейського та світового ринку праці.

Питання дослідження професійної підготовки вчителів у Бельгії є відкритим на сьогодні. Вивченням професійної підготовки європейських країн та Бельгії зокрема займалися такі вітчизняні та зарубіжні науковці: Ю. Закаулова звертала увагу на систему професійної освіти Бельгії в умовах євроінтеграції. О. Фучила досліджувала професійну освіту дорослих. Польський вчений Я. Морітз присвятив своє дослідження системі професійної підготовки вчителів у Польщі. Теорією професійної освіти також займалися: В. Афанасьєв, В. Беспалько, Н. Бідюк, Л. Герасіна, І. Зязюн, Т. Завгородня, А. Кузьмінський, А. Лігоцький, Л. Хомич та ін.

Освіта кваліфікованого спеціаліста у сфері освіти починається ще у період здобуття початкової освіти, коли він освоює ази спілкування, пізнання, незалежного судження й отримує основи знань [1]. У період середньої та середньої професійної освіти учень визначає для себе навчальний напрям, згідно з яким він бажає здобувати спеціальність. Під час здобуття вищої освіти студент має можливість обирати між вищою професійною освітою, яку забезпечують в Бельгії вищі навчальні заклади не університетського рівня, й вищою професійною освітою академічного рівня, яку пропонують університети.

Вища освіта цієї країни організована лише двома спільнотами: фламандською і французькою, оскільки на території німецької громади існує недостатня кількість вищих навчальних закладів і студенти надають перевагу вчитися в сусідніх громадах або в Німеччині [2].

Відповідно до закону від 7 липня 1970 року всі вищі Бельгії поділяються на навчальні заклади університетського та не університетського типу (вищі школи, університетські інститути, навчальні центри тощо). У країні існує 17 навчальних закладів зі статусом університету, але які не мають повного набору навчальних дисциплін і не кваліфікуються як «наукові». До вищих навчальних закладів не університетського типу належать 60 вишів із терміном навчання від 2 до 5 років. Вищу педагогічну освіту у Бельгії можна отримати в університетах

на факультетах підготовки вчителів (Брюссельський вільний університет, Гентський університет, Льєзький державний університет та Католицький університет в м. Левені, відділення психології та педагогіки) або в університетських коледжах (Інститут вищої педагогіки, Педагогічна вища школа та Автономний інститут).

У системі педагогічної освіти увага спрямована на її гуманізацію та персоналізацію. Це означає, що центром для майбутнього вчителя стає учень, який потребує самовираження та самореалізації у системі навчально-виховної діяльності.

Характерною особливістю системи професійної педагогічної освіти є її прозорість та відсутність освітньої монополії – вона є максимально відкритою і доступною для будь-кого, хто має право здобути освіту. Дипломи, які видаються державними та приватними навчальними закладами мають однакову освітню та правову цінність. Університети та вищі навчальні заклади не університетського рівня розглядаються рівноцінними за якістю освіти.

Велике значення надається перехідним програмам, які спрощують процес переходу від одного рівня освіти до іншого. Тут також варто говорити про співпрацю університетських коледжів з університетами, яка представлена функціонуванням так званих асоціацій (англ. – *associations*) [3]. Головна мета співпраці - покращення якості вищої освіти через обмін професійним та педагогічним досвідом, розширення можливостей для продовження освіти при переході від однієї навчальної програми до іншої вже протягом першого року навчання [4].

Отже, в системі професійної педагогічної освіти Бельгії можна визначити наступні особливості: чітка диференціація рівнів підготовки педагогічних працівників; забезпечення неперервної педагогічної освіти без відриву вчителя від виробництва; використання гуманістичного особистісно-орієнтованого, персоналізованого й компетентнісного підходів при підготовці майбутніх

вчителів; наявність трьох великих мовних регіонів, що зумовило утворення відповідно трьох незалежних системи освіти на голландській, французькій і німецькій мовах; система вищої професійної освіти та підготовки фахівців у Бельгії є прозорою та максимально відкритою; міжнародна спрямованість освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Vanderbrouke F. Competences for the Knowledge Society: ICT in Education Initiative 2007-2009 / F. Vanderbrouke. – Ministry for Employment, Education, and Training; Vlaamse Overheid, 2007. – 43 p.
2. Schiffers, L. Structures of Education and Training Systems in Europe. Belgium. German-speaking Community 2009/10. / Leonhard Schiffers, Johanna Schröder. - Edition. European Commission. – Model of access: <http://www.eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/>
3. Higher Education in the Flemish Community of Belgium, the French Community of Belgium, Luxembourg and the Netherlands. – Expertisecentrum O&O monitoring van de Vlaamse Gemeenschap – the Flemish Ministry of Education and Training. – April, 2009. – 124 p.
4. Кучай, Т. Професійна освіта Бельгії в умовах євроінтеграції / Тетяна Кучай // Порівняльна професійна педагогіка. – 2011. - № 2. – С.135-140.